



**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatus De Conscientia, De Peccatis, De Legibus, De Fide, Spe,
Et Charitate

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

1 De poenis caceris.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76540](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76540)

ficut à die commissi criminis sunt omnia bona hæreticorum fisco addicta: indiget fisco sententia declaratoria criminis, vt ea occupare possit, ad confirmationem respõdeõ fisco à die commissi criminis habere dominium directum in bona hæretici, non tamen vile, nisi sententia accedat ea de causa hæretico denegari non possunt debita, & obsequia præstanda, dum non est sententia.

21. Vnum tamen est omnino certum, debitores, etsi à die commissi criminis eximantur ab obligatione soluendi debita hæreticis, & vasallos à debito fidelitatis suis dominis, non tamen ita esse exemptos, vt eorum debita, & subiectio extinguatur omnino: succedit enim fisco in credito, & in dominio, si alij vocati non sunt: sic tradunt vterque Abbas in *cap. fin. de hæretic. Marian. Societ. lib. 1. Ioan. de Anania num. 2. c. 3. Felio. in princ. quos refert, & sequitur Fatnac. *quasf. 189. n. 68.**

22. Sexta poena hæreticorum est, quod fides eis data, & securitas promissa seruanda non sit: si enim, vt inquit, Fatnac. *quasf. 197. num. 24.* tyrannis, pitatis, ceterisque publicis prædonibus, quia corpus occidunt, fides seruanda non est: longè minus hæreticis, qui animas occidunt, seruari debet. Item bannito pro capitali delicto, quia hostis publicus, pax seruanda non est. Ergo neque hæretico, sic pluribus relatis comprobant Petrus à Plach. in *episc. de iud. lib. 1. cap. 39. in fine, n. 11. Simanc. de catho. instit. tit. 46. n. 52. c. 3. q. 2. Kotas singul. 63. Clarus in *pract. hæresis. n. 16. Lælius Zechus sum. 1. p. tit. de fide, cap. 11. de hæreticis. n. 16. Fatnacius *quasf. 197. num. 24.* Hoc autem limitandum est, vt procedat in fide, & securitate data hæretico à priuata persona, secus à publica persona, seu Principe habente potestatem illam concedendi; hæc enim seruanda est secus alia: sic Simanc. Petrus à Plach. Lælius Zech. & Fatnac. *suprà* & Menoch. *consil. 106. num. 226. c. 227. Decian. tract. crim. lib. 5. cap. 20. num. 55.* Ratio esse potest, quia seruare tunc Principem hanc fidem in bonum commune cedit maxime, secus procedit in priuata persona, quæ hæc securitatem promittere non potest. Ex quo fit, si Inquisitor, promittat hæretico gratiam facturus si veritate fateatur, & ipse hæreticus sub spe gratiæ consequenda hæresim confiteatur, teneatur Inquisitor fidem datam seruare, quia illa dare poterat: concessa enim est Inquisitoribus ampla potestas penas temperandi, ex *v. commissi, de hæreticis. in 6. sic Pæna direct. 3. p. com. 23. versum in hac præmissione Fatnac. *quasf. 81. n. 296.* At si omnimodam impunitatem promississet, quia hæc promittere non poterat, alia seruare non debet: sic Pæna, & Fatnac. *suprà* non tamè ad penam ordinariam, sed ad extraordinariam condemnandus est, quia dolose fuit talis confessio extorta.***

23. Septima poena hæreticorum est, vt eorum domus, si in ea conuenticula fecerint, & hæresim docuerint, funditus euertatur, nullo vnquam tempore reparanda: & idem est, de domo, in qua se occultauit, ne caperetur ab Inquisitoribus, etiam si aliena sit, quia reputatur eius dominus fauorem illi præstare, sic multis constitutionibus comprobant Zanch. *tract. de hæreticis, cap. 39. c. 40. Pæna direct. 3. part. comment. 9. circa finem Fatnacius *quasf. 190. §. 2. à n. 30.* Quocirca vt dominus hæc poena excusetur, debet comprobare ignotanter processisse, & absque eius consentu hæreticalia ibi fuisse commissa: vt satis indicat constitutio Alexand. IV. edita anno 1257. incipiens, *felicitis recordationis*; quam adducit Franciscus Pæna inter *litteras Apostolicas, fol. 27. ibi, nisi legitime conserit prædictarum domorum dominus penitus innocens, & profusus, inculpabilis existisse* quæ constitutio confirmata est à Clem. IV. anno 1265, in alia constitutione incipiente, *Ad extirpanda* cuius meminit Pæna *suprà* pag. 63. At si non ex consensu domini domus, sed ex consensu conductoris ibi hæretici conueniunt, non destruitur domus, sed conductor alius poenis punitur, vt hæreticorum fautor, scilicet poenæ pecuniariæ, verberum, & exilij iuxta conditionem personæ, ex *text. in l. Arriani, §. cunctis, versum de priuata ad iudicij, C. de heret. & tradit Decian. lib. 5. c. 51. num. 50. Fatnacius *quasf. 190. §. 2. n. 39.* Adde aliquando domus aliena destruitur, etiam si dominus illius ignorauerit crimen in illa commissum, si talis destructio ad publicam vilitatē, & retorem conuenire iudicatum fuerit; restituo tamen pretio domino domus, quod raro contingit, nisi in crimine nimis publico, & scandaloso. Simancas *de catho. instit. tit. 46. n. 91. c. in enchirid. tit. 67. n. 14. Zanch. tract. de hæreticis, c. 39. Fatnacius num. 37. & faciunt ea, quæ congerit de crimine læsæ maiestatis *quasf. 116. à n. 28. ibi enim probat, si domus committentis crimen læsæ maiestatis hypothecata sit vxori, vel alteri; neque delinquens habet alia bona, quæ loco domus subrogentur, non posse domum destrui, nisi fisco ex proprijs bonis illis satisfaciatur, quia aliàs sequeretur absurdum, quod vxor, vel creditor innocuus hypothecam amitteret: consentit Clarus *quasf. 82. verbo statutum 3. num. 4. versum. in Baiard. ibi num. 98.*****



DISPUTATIO VI.

De poenis corporalibus hæreticorum.

Hæc poena comprehendi possunt sub poena carceris, exilij, tritomis, verberum, & mortis, de his breuiter est dicendum, quibus imponantur, & quando.

PVNCTVM I.

De poena carceris.

1. Poena carceris imponi potest, & sæpè imponitur.
2. Hanc poenam perpetui carceris hæreticis debitam, potest Episcopus cum Inquisitoribus mitigare, & ad tempus tantum imponere.
3. Qualis debet esse carcer, ad quem hæreticus condemnatur.
4. Post condemnationem rei mitigatio poenæ penes solum Inquisitorem generalium in Hispania residet.

Hanc poenam hæreticis penitentibus imponi posse, & sæpè imponi, nemini est dubium, cum expresse causa sit in *excommunicationis, l. 2. de hæreticis, ibi si qui autem de prædictis, postquam fuerint deprehensi redire voluerint ad agendam penitentiam, in perpetuo carere damnantur*, glossa in *Holier. Abbas, Bartio, & alij communiter*. Verum ad perpetui carceris non omnes hæretici penitentes damnantur, etsi de rigore iuris damnari possint; sed illi tantum, qui post publicationem testium errorem suum fateantur plenè, & penitentiam signa ostendant: sic Simancas *de catho. institution. tit. 47. n. 29. c. sequentibus c. in enchirid. violata religio. tit. 58. de penitentia. n. 7. Afflicti in constitutione de hæreticis & Pænitentis rub. 1. sub. num. 36. Fatnacius *quasf. 193. num. 103. Ioan. Rojas tractatus de hæreticis p. 2. n. 197. c. sequentibus Pæna direct. 3. p. 93. com. 142.* vbi refert in huius confirmationem quandam institutionem H. spalensem. Ex quo fit ad perpetuum carcerem non esse damnandum eum, qui errorem suum fateatur, antequam dicta testium ei publicata sint, quia tunc non videtur in errore suo satis deprehensus, iuxta *dict. cap. excommunicationis*; secus verò si post publicationem testium, quia tunc videtur quæque deprehensus est non solum corpore, sed mente, quia conuictus est. Secundo fit ad perpetuum carcerem nullo modo damnari posse, qui solum de hæresi suspectus est, quia hæc poena solis delictis à fide imputantur. Vmbert. *Locat. in iudic. inquisit. verbo suspicio num. 31. Repet. Inquisitor. in verbo carcer. sub. vers. primo, c. in vers. viso de carcere. Fatnacius *quasf. 193. §. 1. num. 103.***

2. Hanc autem perpetuum carcerem debitum hæreticis penitentibus post publicationem testium possunt Inquisitores cum Episcopis si aliqua iusta, grauique causa intercedat mitigare, & solum ad tempus imponere; vel iam impositam tollere, aut in alias extraordinarias penitentias conuerrere, secundum potestatem ipsi datam in *cap. vt commissi, versum. c. illorum de hæreticis in 6. ibi, c. illorum qui v. stris mandatis obediunt* immittit stant propter hæresim in carcere, vel muro reclusi, penam vna cum Prælati quorum iurisdictione subsunt mitigandi, vel mutandi cum videritis expedire, vbi glossa Abbas, Franciscus Marian. Socin. Butt. Fel. & alij. Ioan. Cald. *tract. de hæreticis rub. de heret. redemptibus. c. conuersi. n. 3. c. 4. Vmbert. Locat. in iudic. inquisit. in verbo hereticus n. 34. 35. c. 36. c. verb. Inquisit. n. 33. Simanc. de catho. instit. tit. 16. rub. de custodia reorum n. 6. c. 6. c. in enchirid. tit. 57. tit. de carcere perpetuo n. 7. Fatnac. alios referens de hæresi. q. 193. n. 104. & faciunt plurima, quæ adducit n. 84. c. 96. Clarus *pract. hæresis num. 7. Eymet. 3. part. direct. quasf. 93. c. 96. & ibi Pæna.**

3. Aduerto primò hunc carcerem ad quem reus damnatur non debere esse ita arctum, vt abbreviet vitam in carcerat; aliàs iudices fidei irregularitatem non videntur euadere, sic Vmbert. *Locat. in op. iud. verbo carcer n. 6. Pæna direct. 3. p. 93. com. 107. sine. vbi adducit decretum Conc. Biterrensis c. 23. ibi c. eo rigor carcerum non extinguat. Dec. lib. 5. c. 42. n. 14. Compægius addit ad Zanch. *tr. de heret. c. 20. l. 1. G. verb. poena versum. in rament Fatnac. q. 193. n. 106.* Neq; obstat *text. in Clement. §. propter de hæreticis, ibi, duro tamè tradere carceri, siue archi, qui vniuersis ad penam, quam ad iustitiam videntur*. Signum Inquisitor de consensu Episcopi, & Episcopus de consensu Inquisitoris possunt reum ad hunc carcerem condemnare, possunt & medio illo viti abbreviare vt dixit Mart. Del. *de dissimul. lib. 5. sect. 7. in princ. versum potest autem 2.* Non iniqua oblat, quia ex arcto, & duro carcere solum sequitur vitam in carcerat abbreviandam esse aliquoties: si autem notabiliter abbreviaretur, ita vt intra paucos dies motus esset reus ibidem existens nullo modo credo posse à iudicibus fidei exequi quid dicit Mart. Delrio.*

Delictio quia hanc videtur esse clara condemnatio ad mortem quae per iudices laicos, & curiam secularem facienda est.

Ad hunc secundum in Hispania ex speciali privilegio Sedis Apostolicae dispensationem, commutationem, vel relaxationem perpetui carceris, vel ad tempus, postquam reus est condemnatus, penes solum Inquisitorem generalem efficitur & depositio velis crucibus signata: sic testatur Simancas tit. 1.6. num. 20 & Franc. Pegna. 3. p. direct. 9. 59. comm. 108. & 9. 96. com. 145. Fatinae. quest. 193. n. 98. Ioann. Rojas de haretic. post part. 2. n. 200. & num. 382. & 383. & singul. 155. num. 5.

Quod si iniquitas post quantum tempus carcer perpetuus remitti solet? Respondeo nihil esse in hac parte iure statutum, sed arbitrio Inquisitorum relictum, qui inspecta poenitentium humilitate poterunt tempus pro vi sibi visum fuerit abbreuiare, vel in aliam leuiorem poenitentiam commutare. Regulariter autem triennio elapso dispensatur cum condemnato ad carcerem perpetuum. At cum condemnato ad carcerem perpetuum irreversibilem non nisi post octo annos loter dispensatio concedi: sic ex Simancas de cathol. instit. tit. 16. n. 20. & 21. & in Enchirid. tit. 1. a. v. l. 7. n. 3. tradit Pegna direct. 9. 59. comm. 108. circa finem, vers. quatuor scio Fatinae. quest. 193. n. 104. sine, & propter hanc solitam dispensationem non lolet degradari clericus immutandus, de quo vide Pegna direct. 3. p. comm. 46. n. 101. vers. quid si quis querat.

PUNCTUM II.

De poena fustigationis exilij, tritremis: & mortis hareticis imponenda.

1. Quibus hareticis ha poena imponatur.
2. Poena mortis quibus hareticis imponi potest.
3. De factis imponitur hareticis impoenitibus, & pertinacibus.
4. Item hareticis negantibus hoc esse sectione iuris impoenitibus su.
5. Item dimissis confidenti.
6. Item si in iudicio manifestas errores, & poena negat.
7. Poena mortis afficitur hareticis relapsis.
8. Dicitur relapsus, qui de primo lapsu non fuit plene conuictus sed abiuravit de vehementer.
9. Contra si primo lapsus fuit in haresim, & postea in suspitionem incidit, tunc est aliqui negans esse relapsus, probabilis est oppositum.
10. Status contrarius.
11. Apponitur quaedam limitatio, sed non abbatum.
12. Lati debet in eandem haresim prius abiuratum, ut quis relapsus dici possit secundum aliquos.
13. Probabilis est in quacunque haresim labatur relapsus dici.
14. Relapsus poenitentibus aanda sunt sacramenta.
15. Qui dicatur Heresarcha, & dogmatista.
16. Non esse tradendus brachio seculari qui probent.
17. Probabilis est spectatio iuris rigore oppositum.
18. Haretici conuersi ante sententiam ad reconciliationem debent admitti.
19. Si post sententiam conuertantur admittendi non sunt.
20. Quod de illo, qui iam in tabulato sperans audire sententiam conuertitur.

POenam fustigationis, exilij, tritremis poenitentibus hareticis imponi testatur Decian. tract. crim. lib. 5. cap. 42. num. 6. & 11. Ioan. a Rojas singul. 2. n. 2. & 25. Fatinae. g. 193. n. 85. Credo tamen in Hispania poenam fustigationis vel tritremis non imponi nisi hareticis, qui tardissimi, durique fuerunt ad conversionem. Romae vero, & alibi affirmat Rojas de haretic. 2. 63. Boliu. tit. de haret. n. 18. Fatinae. n. 88. poenitentem hareticum loco carceris perpetui ad tritremis triennio condemnatum. Item delictum committenti, ob quod est vehementer de hareticis suspectus, solet haec poena fustigationis, exilij, vel tritremis indici.

Poenam mortis, quae grauissima est nemini est dubium hareticis imponi posse ab Ecclesia, & esse iustissimam, quia delictum grauissimum est, & Ecclesiae perniciosissimum. Habere autem Ecclesiam hanc potestatem a Christo Domino probant optime Bellarm. lib. 3. de laicis c. 21. & 22. Valent. tom. 3. disp. 1. quest. 21. p. 3. Simancas 46. n. 44. Couarr. lib. 2. var. cap. 10. num. 10. Suar. de hae. disp. 20. sect. 3. n. 18. & disp. 23. tota sect. 1. Fundamentum praecipuum est, quia sine hac potestate non satis Chritus Dominus Ecclesiae suae prouidisset: neque enim posset reuelare, & inobedientes coercere, & eorum delicta vindicare, poena oportet, neque membra putrida, & nociua toti corpori tollerare. Quapropter censet Suar. loco allegato disp. 20. sect. 3. n. 1. etiam esse hanc Ecclesiae potestatem negare. Frita de finitum est a Bonifacio VIII. in extrax. v. nam sanctum de martir. & obedient. & ab Innocentio IV. in c. ad Apostolica. de sent. & re iudic. in 6. & c. 1. de homicid. in 6. & alii textibus, quos laudat D. Doctores conuertunt: quibus consentiunt leges imperatoriae hanc poenam mortis hareticis impoenitibus, quicunque C. de hareticis, ibi, ultimo supplicio coereantur qui illicita

docere tentauerint. Et idem est qui tentauerint addicere illicita quia docere, & discere, illicita equiparantur in iure l. culpa. C. de maleficijs. & tradit glossa in cap. excommunicamus 2. verbo puniendi de haret. Idem habetur l. Arriani C. de haretic. Verum est Ecclesiam non solere, exequi hanc potestatem per iudices, & ministros Ecclesiasticos, sed per laicos, & media illorum temporali potestate; iuxta cap. ad abolendam. §. praeterea, de haretic. Quia id videtur decentius, & pietati Ecclesiae conformius; & quia sic indicatur potestatem temporalem inferiorem, & subditam esse spirituali potestati: at vbi ad iudicibus fidei delinquens seculari brachio remittitur puniendus, debet iudex laicus poenam statim exequi, neque in illius potestate est remissionem facere, iuxta cap. ut officium de haretic. in 6. aliam, vt fautor hareticorum puniri poterit. Ceterum, quia varii sunt hareticorum gradus, neque omnibus (etiam si digni sint) haec poena mortis imponitur, declarandum est quibus imponatur, & vt a facilioribus incipiamus.

Primo dicendum est hareticis impoenitibus, & pertinacibus hanc esse poenam impostam: constat ex c. ad abolendam de hareticis. & tradit Simancas, de cathol. instit. tit. 16. num. 6. Eymet. 2. p. direct. 9. 40. n. 1. & ibi Pegna com. 65. Decian. tract. crim. lib. 5. cap. 55. in fine Fatinae. quest. 196. §. 2. num. 4. Julius Clar. lib. 5. §. haresis. Suar. de fide disp. 23. sect. 2. num. 3. & omnes Et ratio est manifesta, quia si poena mortis alicui haretico imponenda est, impoenitenti, & in suo errore obstinato debet imponi, vt poena qui omnium delinquit grauissimae. Prius autem quam haec poena afficiatur hareticis, tentanda sunt omnia media, quae iudicibus fidei contententia visa fuerint, vt errorem agnoscat: & praecipuum est, vt medijs viris doctis, & versatis conuincatur de suo errore. Si autem huic medio saepius reperito non acquieuerit, sed in suo errore tenaciter perseverare voluerit, brachio seculari tradendus est, comburendus viuis, tanquam palme arefactus, cuius nulla spes est fructum laturus; eius tamen lingua alliganda est, ne impijs blasphemias aditantes offendat.

Dico, secundo. Eadem poena mortis imponitur hareticis fictione iuris impoenitibus: ij sunt, qui legitimis testibus conuicti negant haresim commississe, quia praesumuntur in illa perseverare, dum illam non confitentur. Neque obstat exteriori fidem Catholicam profiteri; quia reputatur dolosa, & ficta professio: & colligitur ex cap. ad abolendam, quatenus ibi mandatur seculari iudici puniendum relinqui hareticum qui in haresi deprehensus satisfactionem congruam exhibere recusat: qui autem legitime conuictus de sua haresi illam fatetur hareticus pertinax, & incoercibilis est puniendus: sic communis omnium sententia, vt videre est in Calderino tract. de haret. rub. de haret. impoenitibus. num. 1. Rojas eodem tract. 1. part. num. 69. Simancas tit. 48. num. 25. Eymet. 2. part. quest. 34. n. 2. & 3. & ibi Pegna comm. 59. Didac. Cantero quest. crim. rub. de haresi, cap. 1. num. 57. 60. & 61. Suarez de fide, disp. 23. sect. 2. num. 5. Fatinae. quest. 178. num. 20. & alij apud ipsos. Ibi autem nunquam viij concrematur sed prius suffocatur eo quod solum praesumptione iuris haretici impoenitentes reputantur. Vt autem haec poena locum habeat tria, vel quatuor requiruntur. Primum, vt verba vel facta de quibus hareticus accusatus, & conuictus est, sint aperte contra fidem, neque alium sensum habere possint. Secundo, vt per testes contestes omni exceptione maiores conuincatur talia facta fecisse, vel verba protulisse in nostra fidei offensionem. Tertio, vt non possit obliuio praesumi, cum in negatiua perseverat: sic Arnold. Albert. tract. de agnosc. assert. cathol. g. 34. num. 52. Rojas tract. de haretic. p. 1. num. 84. Pegna 2. part. direct. quest. 34. comm. 59. in medio. & 3. p. sit. de 12. modo terminandi processum, comment. 48. n. 208. Difficultas autem est non leuis, quando obliuio praesumatur: Cui optime respondet Pegna 2. part. direct. 9. 34. comm. 59. vers. in his ergo In factis arduis, atrocibus, & horrendis etiam post longum, tempus obliuionem non praesumi, vt pote in direptione, & conculcatione imaginum, praedicatione haresum. Et idem est de factis, aut dictis solitis, & consuetis, licet ardua non sint, & in iis quae semper delinquentes committantur. In ceteris vero causis, quae insignes arduae non sunt, nec solitae & consuetae neque delinquentem committantur decennio regulariter reputatur obliuio, nisi aliud iudici visum fuerit pensata delicti, & personarum circumstantiarumque qualitate.

Ex his inferitur velut diminutum confidentem, & negatiuum curiae seculari esse tradendum, qui non fatetur omnes errores hareticales de quibus per testes contestes omni exceptione maiores esset conuictus, si illi adeo recentes, ac graues essent, quorum verisimiliter credi non posset obliuio, quia non est vera confessio, cum de omnibus peccatis non agitur. quem paniceo de poenitent. dist. 1. & perseverantia, & contumacia in vno solo errore verum hareticum constituit, etiam si alios abiuret, & detestetur: sic Simancas in Enchirid. tit. 61. n. 4. Ioan. Rojas tract. de hareticis. 2. part. assert. 21. Pegna 2. part. direct. comm. 59. in fine Suarez disp. 23. sect. 2. n. 6 De illo autem qui omnes suos errores fatetur, reuelat tamen manifestare aliorum errores, quorum

DE
VSTRO
ALIA
TON,
II II